

№ 2

NOVEMBER

1934

Sisu:

Meie õpilaskonna tähispäevaks. — Harald Tammur. /
Anna Haava seitsmekümnendate aastate rajamaadel. —
A. Aaser. / Anna Haavat külastamas. — L. Mirt. /
Ühest suurest lindude sõbrast. — H. Jānes. / Aleksis
Kivi. — H. Tammur. / Täispööre. — ** / Suvi. —
Hirve Varik. / Kodumaal leiduvatest metsloomadest. —
V. Salve. / Muljeid I klassi ekskursioonilt. — A. B-d. /
Koolielu.

«Lapsed» kompositsioon.

K. Liimann — K. Ühing «Pallas»

I L O L I

TARTU KOMMERTSGÜMNAASIUMI
KESKKOOLI JA KAUBANDUSKOOLI
AJAKIRI

VI aastakäik

17. november 1934

N: 2

Meie õpilaskonna tähispäevaks.

Raskusterikas ja võitlusrohke on inimese elu. Näib nagu valitseksid maailma aina mured. Õnne ja helgust paistab olevat nii vähe. Ent kui tarvitada õigeid teid ja õiget suunda, kui tehakse mitmekesist, kavakindlat tööd, kui tarvitatakse õieti ära energia viimane aatom, siis võib öelda, et elu on ilus Meile, õpilastele, on tööpõlluks, kuhu matta oma õpinguist ülejääv energia, kus teha viljakat ja rõõmuvalmistavat tööd, — õpilaste isetegevus.

Peaks aga tähendama, et paljudegi juures meist on maksev ütlus: keelatud asi on püütav, vähemalt näib see nii. Nimelt aastaid tagasi, kui algas õpilaste isetegevus põranda all, põles selle teerajajate südameis tuline tungal, mis ei andnud rahu neile ja mis neid kutsus võitlema kõrgemate aadete ja tähiste eest. Lõõmav leek oli see tungal ka veel siis, kui me õpilaste isetegevus oli kitsendatud osaliselt, kui takistati seda, — siis taheti tööd teha. Ent nüüd, kui on antud meile vabadus mahutada oma vaba ener-

gia nii, kui ise soovime, ja sinna, kuhu ise tahame, tundub õpilasis tagasitõmbumist ning väsimust. Ei tunta enam nii palju huvi töö vastu kui ennem. Ei saa ju salata, et tööd on tehtud ka viimaseil aastail, kuid peab ütleva, et see kõik kipub minema šablooniliseks, eelkäijate järeleaimamiseks. Tehakse suurem jagu tööd nagu sunnitud!

Ksv! Ksv! peame teadma, et iga töö on ainult siis hästi tehtud, kui ta on tehtud innu ja andumusega, kui on huvi ja armastust töö enese vastu!

Meie õpilaskonna 18. tähispäev olgu meile õhutajaks ja sütitajaks. See päev kinnitagu meie usku me sihtide täidumisse ja loogu meile tahet senise töö süvendamiseks, et need, kes meist viibivad aasta pärast TKG ja KK peres võiksid ütelda: möödunud aastal saavutati tõesti midagi ilusat, tehti midagi suurt!

Selleks passiivsuse kadumist, õnne ja edu!

Harald Tammur,
Õpilaskonna vanem.

Anna Haava seitsmekümnendate aastate rajamaadel.

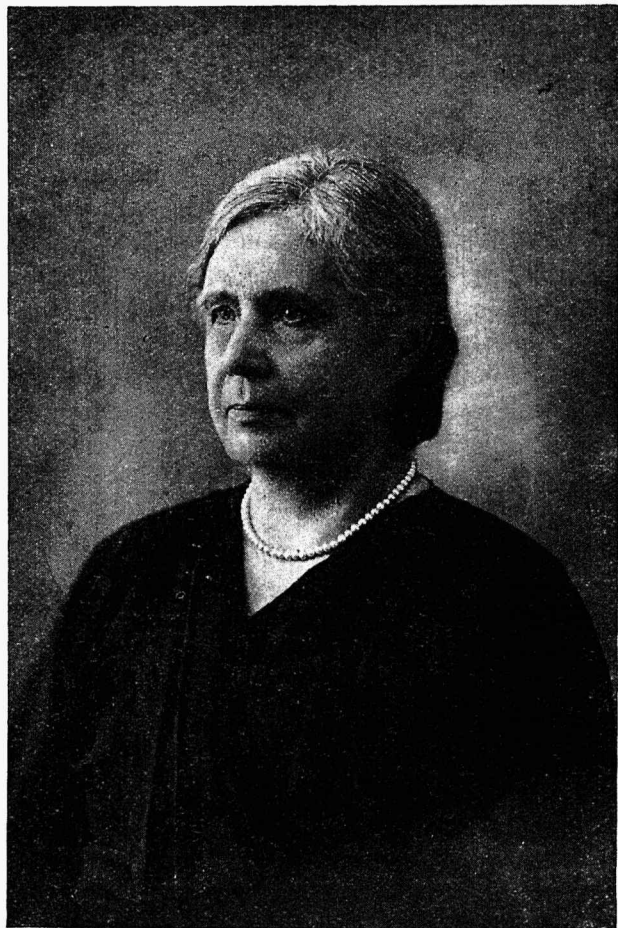
Ei saa mitte vaiki olla,
lauluviisi lõpeta',
vaikimine oleks vale,
sunniks südant lõhkema.
A. Haava.

A. Haava on sündinud 3. okt.
1864. a. Kodavere kihelkonnas Pala

tajaõena. Hiljem asub elama jääda-
valt Tartu.

Analüüsidest ta luuletiskogusid,
langeksid need kahte teineteisest eri-
nevasse ajajärku.

Esimesel perioodil ilmus kolm
värssevihku päälkirjaga „Anna Haa-

Anna Haava.

vallas Haavakivi talus. Alghariduse omandas Pataste mõisa era-alkkoolis ja täiendas end Tartu Kõrgemas Tütarlaste-koolis. Aastate vältel viibis Venemaal kodukooliõpetaja ja halas-

va luuletused I—III“ (1888—1897). Neis väljendub lüüriku isiklike elamu-
musi, kus kesksemaks tundeks, mis lauliku rinda eneseavalduseni paisutas, on armastus. Ka kodu- ja isamaa-

laule esineb neis vähesel hulgal. III kogus leidub rohkesti looduskirjeldusi. Meeleolurikkam ja kunstiküpssem luuletis ses kogus on. „Kesk sügavat Venemaa metsa,“ milles ilusad looduspildid sulavad autori igatsusse:

Jah vaikne vesi on sügav,
ja vaikne igatsus suur —
ja igavene rahu
küll see võib olla suur . . .

Pikema vaheaja järele ilmub tal luuletiskogu „Lained“ (1906). Vahepeäl on laulik ise palju rasket ja ruskavat läbi elanud, mis on sundinud unustama nooruse romantikat.

Esmakordselt leidub tema kogudest ühiskondlikke motiive, ka humoristlikkude luuletiste arv on suurenenud ja täienenud.

Hilisemates luuletiskogudes, „Ristlained“ (1910), „Põhjamaa lapsed“ „Meie päevist“ (1920), „Siiski on elu ilus“ (1930), korduvad uute ai-

nete kõrval ka eeleegilised, vaiksed toonid, milles avaldub Haava ehtne loomupära.

Valmimas on optimistliku põhi-tooniga luuletiskogu „Laulan oma eesti laulu.“

Anna Haava on oma pikkade eluaastate kestel laulnud ja enesest ja ainult enesele, sest et ta pidi laulma ja ennast paratamatult avaldama, rikastades meie luulevara individuaal-lüürikaga.

Juba aastaid Anna Haaval juba seitsekümmend, kuid elutuld täis on siiski veel laulja rind.

Ei ole vaibunud lauluviisi kaunis, ei vaikinud laulja õilis hing.

Me õnnitleme luuletajat ta elu tähtpäeval tähtsal. Olgu ta elutee päikesehelge, täis võimalusi laulda veel palju kauneid viise!

A. Aaser.

Anna Haavat külastamas.

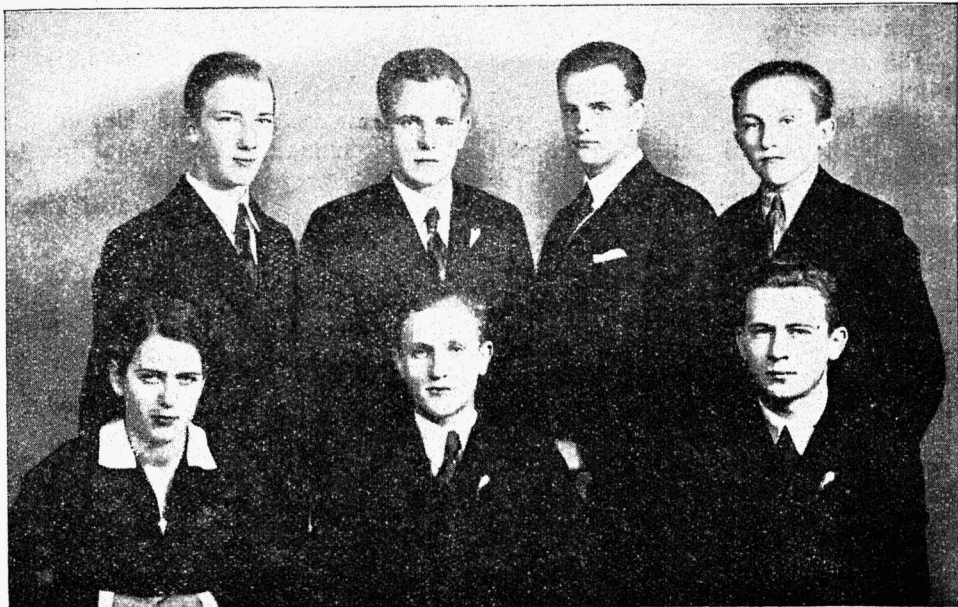
Udu! Lehed langevad tasahilju niiskele, rohust paljale maapinnale. Elamud on halli loori mässitud hiiglased. Sammun mõttes mööda aeda otsin viimaseid sügislilli. Leiangi neid — roosasid ning valgeid. Ehkki nad on viimased, siiski on neis midagi kevadlikku. Tahan külastada naisluuletajat ja viia talle õisi sügisesi! Kohtun oma sõbratariga ning sammume Tiigi tänava poole. Peagi oleme ukse taga. Koputan . . . Uks avatakse, astume esikusse. Säält juhitakse meid edasi luuletaja korterisse. Uksel tuleb mulle vastu hallipäine naine, kelles tunnen otsitava, meie luuletaja Anna Haava. Sõbratar tervitab teda klassi nimel ning ulatab lilled ühes „Iloliga“. Meid palutakse istet võtta ning me teemegi seda. Kohe avaldan talle oma mõtteid, paludes teda jutustada midagi omast varajasest lapsepõlvest. Luuletaja

raputab pääd ning sõnab naeratledes: „Ei, kallid, seda ma täna küll ei suuda teha, olen nii väsinud.“ Nüüd jääme kimpu!

Mõtlen: aga vahest loovutaksite midagi meie „Iloli“ jaoks näidates käega ajakirjale. Ka seda ei või kirjanik lubada, sest varsti ilmub uus luule — brošüür ning säält võime leida kõike ilusat. „Kas teil polnud kahju neid lilli murda ja minule tuua, nad on ju nii õrnad. Mina kunagi ei taha lilli murda.“ Kas teate, kuhu ma lilled saadaks kui nad ära on närtsinud?“ Vaatleme mõlemad tumalt kõnelejat. Siis aga lausume ühiselt: „Prügikasti saadate või matate maha.“ „Ei! Ma saadan nad taevasse.“ „Taevasse? Kuidas?“ „Mõtlege, kuidas?“ „Ah, põletate ära,“ jõuan otsusele. Jällegi naeratab kirjanik ja jaatab. Siis aga satub ta jutuhoogu ning hakkab jutustama:

Ega luuletaja polegi nii hää olla — temalgi vaenlasi. Ja need vaenlased peituvad just noortes luuletajais. Jah, sellele ma pole veel tulnud, et ka luuletajal vaenlasi võib olla. „Aga kuidas te luuletate, kas võtate paberi ning panete kohe kõik kirja, mis

kääna, kuidas tahad, ikka jääb samaks.“ Räägime veel väikesest Eestist ning soovime ühiselt Eestile tükike maad juurde. „Ei tea, millest see oleneb, et nüüdne kirjandus on nii labane. Raamatud kirjutatakse vist selleks, et milgi kombel

Õpilaskonna juhatus.

L. Kuslap (õpilaskonna vanema abi), H. Tammur (õpilaskonna vanem), A. Hagel (sekretär), V. Toomik (laekuri abi), H. Kõiv (sekretäri abi), A. Luik (varahoidja), J. Virks (laekur).

meelde tuleb või teete teisiti?“ — „Korraga küll kõike kirja panna ei saa, lausub ta. „Luule tuleb, kui ta tahab, ja läheb ka siis, kui tahab. Mõnikord, kui luule tuleb, siis kiusab ta sind nii kaua takka, kui sa ta oled paberile pannud. Teinekord võid oodata teda nii kaua, kui tahad — ta jääb tulemata. Oh, ma olen nii väsinud! Tahaksin kord kirjutada ka midagi grammatika üle, nimelt: eestlased peaksid enestele nimevahetamisel seesugused nimed võtma, mille ainsuse omastav ühte langeb ainsuse nimetavaga. Kas on kerge aru saada nimest, mis ains. nimetavas on Kallas ja ains. omastavas Kalda. Nimi peaks ikka seesugune olema, et

raha saada?“ küsin tüki aja vaikimise järele. „See oleneb sellest, et meie kirjanikud lasevad end mõjutada kõiksugustest kirjandusvooludest. Küll kõik läheb paremaks, kui nad saavad vanemaks.

Meiega seltsib veel keegi proua ja jutt pöördub eelseisvasse juubelisse. Muidugi soovime kõik Anna Haavat näha juubelil — ent ta raputab pääd: soovib olla kodus. Ka palumine ei aita siin — ega maksagi teha seda, sest luuletaja suleb silmad ja jääb vaikselt istuma. On aeg koju minna. Soovime talle hääd õhtut, lootes teda peatselt jälle näha.

L. Mirt.

Ühest suurest lindude sõbrast.

Usun kindlasti, et meie Is-sand armastab lindsid, sest muidu ta ei oleks andnud neile tiibu niikui oma inglitele“.

Axel Munthe,
„San Michele“.

Kesk sinendavat Napoli lahte asub väike kaunis Capri saar. Helendav päike, kõrge taevas, särav õhk ja soolane merevesi on muutnud selle saare ihaldatud kohaks maailmas, kuhu tulevad maailma vägevamad ja rikkamad mehed otsima puhkust ja kosutust väsitavast elurühist. Capri, see on ka lindude puhkepaigaks, kus nad peatuvad oma teekonnal soojalt lõunamaalt tagasi oma kodumaale, kaugele Põhjamaa metsadesse ja põldudele. Neid väikesi sillerdajaid, rändavaid kunstnikke lendab siia kevadeti ja sügiseti tuhandeid — lendab rästaid, soolinde, lõokesi, tuvisid, põldpüüsid, ööbikuid, käblikuid, pääsukesi, peoleosid, linavästrikke ja palju teisi.

Capri on kujunenud tõeliseks lindude paradüüks. Linnud tulevad siia nüüd meeleldi, kuna nad on kaitstud siin kõikide ohtude eest. Aga mitte väga ammu pole neile kindlustatud siin julgeolek. Alles paar aastat on kulunud sellest, kui Mussolini välja andis dekreedid, millega keelati igasugune lindude püüdmine ja hävitamine Capri saarel. Seda dekreeti välja andma õhutas Mussolinit kindlasti Axel Munthe ilmakuulus raamat „San Michele“.

Vähe leidub maailma kirjanduses teoseid, mis oleksid saanud sellise menu osaliseks ja mõjutanud valitsust ette võtma parandusi. Mainitud raamatusse on geniaalne Itaalia arst koondanud oma vaheldusrikka ja huvitava eluloo põnevamad ja ilusamad episoodid. Axel Munthe ise on omapärane ja salapärase isik. Arstiteadlasena oli ta Pasteuri õpilane ja kaastöölise Pariisis, haruldaselt häädagnost, keda Euroopa paremad arstid kutsusid raskemate ja keerukai-

mate haigusjuhtude manu. Ta isikust kiirgas välja otse kummalist võimu. Ta avaldas vastustamatut mõju nii loomadesse kui inimestesse, nii haigeisse kui terveisse. Ta oli võimeline oma sugestiivsusega tegema haigeid terveks ja terveid haigeks. Kord noore Upsala üliõpilasena külastades Capri saart, oli ta vaimustunud niivõrd sellest saarest ja Napoli lahest, et otsustas asuda kord Caprile elama. Tema suur arstipraktika võimaldaski tal teenida tohutuid summasid, ta loobus arstikutsest, omandas Anacapri külas „San Michele“ suvila, seadis selle oma maitse järgi sisse ja asus siis veetma oma elu ülejäänud päevi.

Munthe suurim omapära seisab ta kirglikus loomaarmastuses. Alati oli ta ümbritsetud koduloomadest, koertest, kassidest, ahvidest.

Eriti suureks arenes aga ta armastus lindude vastu. Ta ise tunnustab, et suudab näha kannatavat inimest enam-vähem rahulikult, kannatavat looma — vaevu, kannatavat lindu aga — üldse mitte.

Elades „San Michele“, oma kaunis suvilas, ja olles muidu juba kõik oma soovid saavutanud, ei olnud ta siiski veel õnnelik: igalt poolt ümbritsesid teda linnupõrgud.

„Oh! Linnud, linnud!“ kirjutab ta oma raamatus. „Kui palju õnnelikum oleksin olnud sel imelikul saarel kui ma poleks armastanud neid nii väga! Suur rõõm oli neid näha saabuvat igal kevadel, tuhandetena, rõõm oli kuulda neid laulvat San Michele aias. Ent tuli aeg, mil peaaegu soovisin, et nad polekski saabunud. Oleksin tahtnud anda neile märku kaugele merele, et nad lendaksid edasi, järele kõrgel tõttavaile metshanedele oma kodumaale, kaugele põhjallasse, kus pole neil karta inimese ohtu.“

Nad tulid vähe aega enne päikese loojumist. Nad ei palunud midagi päale väikese puhkuse väsinud tiibadele pärast pikka lendu üle Vahe-mere. Nende reisi eesmärk oli kau-

gel, see oli maa, kus nad olid sündinud ja kuhu nad tahtsid ehitada oma pesa. Nad tahtsid minna koju andma kevadkontserte põhjamaa vaiksetes metsades ja vainudel. Paar tundi hiljem nad siplesid abitult võrkudes, mida inimesed salakavalalt olid asetanud igale poole saarele, alates järskudelt rannakaljudelt ja lõpetades Monte Solaro ja Monte Barbarossa mäega. Öhtuks püüti neid kinni tuhandeid, pakiti puukastidesse ja saadeti auri-

laulab lind masinlikult ööd ja päevad. Ainult mõned harvad niiviisi pimestatud lindudest jäävad elama, kuid see on sellest hoolimata tasuv äri: pimestatud vutt maksab nüüdsel ajal Capris kakskümmend viis liiri*)."

Munthe pöördus mitu korda Itaalia valitsus- ja kohtuvõimude poole, et julm lindude hävitamine lõpetataks, aga tagajärjeta. Eriti pahandus ta oma naabri, ühe endise lihuniku üle, kes oli Barbarossa mäe omanik.

Sinine koobas Capri saarel.

kuil Marceille'sse, kust neid viidi Pariisi peentesse restoranidesse toiduks. See oli kasulik äri. Capris oli piiskop juba sajandite jooksul saanud oma sissetulekud ainuüksi linnupüügist. Piiskoppi kutsutigi Roomas linnupiiskopiks.

Kas teate, kuidas linnud meelitatakse võrkudesse? Põsastesse kõrgete võrkude alla on peidetud linnupuurid ja nendesse on pandud linnud-peibutajad, kes lakkamatult ja masinlikult kordavad oma ühetoonilisi meelitushäält. Nad ei või vaikida, nad anuvad, kaebavad ööd ja päevad: nad on p i m e d a d. Juba ammu enne seda, kui teadus midagi teadis närvikeskuste asetusest inimajudes, teatas kurat oma arukamale õpilasele, inimesele, hirmsa saladuse: kui linnu silmad tulise terzsorgiga välja torgata,

Sellest päevast alates, mil Munthe oli hakanud ehitama San Michele, oli võitlus kestnud nende vahel lakkamatult. Munthe oli otsinud abi Napoli prefektilt ja Rooma valitsuselt, oli saavutanud audientsi isegi riigi mõjuvõimsalt naiselt, kuninganna Margaretalt, kuid kõik asjata. Ta oli pöördunud paavsti poole, ent talle oli teatatud, et paavst on viidud koidikul kandetoolis Vatikani aeda, kuna öösi oli olnud rikkalik saak ja paavsti võrkudesse oli sattunud üle kahesaja linnu.

Pettunud vaimulikust ja ilmalikust võimust, hakkas Munthe teotsema omapääd. Ta muretses kahuri ja põmmutas sellest iga viie minuti takka keskööst kuni päikesetõusuni, et peletada sellega armastatud linde eemale

*) Umbes 7,50 kr.

julma lihuniku maaalalt. Lihunik kaebas Munthe kohtusse, teda karistati selle seadusevastase tegevuse eest kahesaja liiriga. Pärast seda harjutas suur lindude armastaja oma koera haukuma kogu öö läbi, aga mõne päeva pärast leidis ta oma koera mürgitatuna. Kui ta siis järgmisel ööl kohtas oma vaenlast San Michele müüri taga, tungis ta lihunikule kallale ja lõi teda peaaegu meelemärkusetuks. Ja jälle tuli tal selle eest maksta viissada liiri trahvi.

Viimaks otsustas arst lihunikult mäe ära osta; aga viimane nõudis selle eest määratud summat, mis oli sada korda suurem selle tõelisest väärtusest. Munthe müüs ära osa oma maailmakuulsast piltidekogust, et saada nõutud summat; aga kui ta läks lihuniku juurde selle summaga, nõudis viimane juba kaks korda enam. Lindude tapmine jätkus.

„Ma ei saanud enam magada, ei võinud mõelda enam muust kui lindudest ja mäest. Meeleheites põgenesin ma San Michele'st, purjetasin Monte Cristosse ja naasin alles siis, kui viimased rändlinnud olid lennanud üle saare.

Tulnud tagasi, kuulsin ma kohe, et endine lihunik oli suuremas haige. Tema hinge päästmiseks loeti palveid kaks korda päevas; iga hingepalve maksis kolmkümmend liiri — aga lihunik oli küla rikkamaid mehi. Öhtupoolikul tuli küla vaimulik ja palus mind Jumala nimel tulla surija juurde. Mina keeldusin. Ütlesin, et ma polnud Capris kunagi arstinud haigeid, pääle vaese rahva, ja et nende omad arstid olid küllalt kompetentsed. Lubasin tulla ainult ühel tingimusel:

mees pidi vanduma, käsi krutsifiksil, et ta kunagi enam ei pista välja silmi lindudel ja ta müüb mulle mäe selle kõrge hinnaga, mille ta oli nõudnud kuus kuud tagasi.

Lihunik ei soostunud. Öösi ta sai viimase sakramendi. Vara hommikul tuli vaimulik veel korra. Lihunik oli vastu võtnud minu tingimused, ta oli andnud püha lubaduse. Kaks tundi hiljem lasksin ma ta vasakust kopsukelmest välja pool liitrit mäda. Ja lihunik paranes.

* * *

Barbarossa mägi on nüüd lindude varjupaik. Tuhanded väsinud rändlinnud puhkavad säääl nüüd igal kevadel ja sügisel, kaitstud inimeste ja loomade eest. San Michele koerad ei tohi haukuda, kui linnud puhkavad mäel. Kassidel on kaelas väike kelle, kui nad liiguvad väljas. Billy, see vandersell, on suletud ahvipuuri, sest keegi ei tea, mida ahv või koolipoiss võivad välja mõelda.“

Munthe ise pidi lahkuma oma armastatud saarelt ja lindudest. Tema üks silm pimenes liiga heledast Capri päikesest. Kui ka ta teist silma hakkas ähvardama nägemisvõime kaotus, pandi suur linnu ja päikese sõber tema armsale jahile ja tõmmati purjed üles. Nüüd veedab ta oma vanaduspäevi ühe vana torni hämaruses, et säilitada sedagi vähest nägemisvõimet, mis on veel alles. Ta sammub siin edasi-tagasi, rahununa kui vangistatud loom ja tuletab meelde oma vaheldusrikka elu tormikaid ja rahu-samaidki silmapilke.

H. Jänes.

Ütles Lembitu:

Ilus on surra. Ilus on surra isamaa eest. Ilus on surra sõprade, rahva ja omaste eest. Ilus on surra vabana, priiuse eest. Ilus on minna võitlusse, lootuseta võita. Ilus on minna ülejõu vaenlase vastu. Ilus on minna, teades, et tagasi ei tule.

Kaunis on langeda kaebuseta. Kaunis on langeda võõraste vendade selt-sis, liigutav leida sõpra viimsel tunnil, panna käsi tundmatu kaela ümber, ohata kord — ning lahkuda.

Fr. Tuglas

Aleksis Kivi.

Tume, vaikne ja teataval määral süngene on Põhjala. Vaiksed ja tagasihoidlikud on põhjamaade olevused — olgu need taimed, loomad või inimesedki... Kased, männid ning kuused jäävad sageli jändrikuks, püsivad pelglikuna maa ligi. Nii ka inimesel säääl liikmed oleksid nagu külmast kohmetunud, vaimuvälgatusedki harvad.

paisata esile väärtused, millised tundmatuks jäänud hulkadele.

Üks sellisest, kes suutis edasi anda ja elavalt esile tuua soome veljete ja sõsarate tunded, rõõmud, ihad, kannatused, kes suutis väljendada soome tõu temperamenti ja hinge, sündis 100 aasta eest, 10. oktoobril 1834. a. Uusimaa läänis, Nurmijärve kihelkonnas versta 40 Helsingist. See

Aleksis Kivi.

Kõik oleks nagu suure karusnahkse kasuka all ja keegi ei tea, mis säääl on. Nagu jääkatte all säääl liigub, voogab ja mässab määratu, võimas jõud. Ja harva, kui Põhjala tuisu tuuleiil avab hetkeks kasuka, välgatab sääält vähe sellest lõõmavkülmast põhjamaa päikesest, sellest virmaliste valgusest... Vähesed on ka need inimesed, kes lasevad sel tummal voogaval massil pugeda päeva-valgel; vähesed inimesed, kes nagu nõiakepiga suudavad eneses valla koputada need sügavused ja

oli Aleksis Kivi.

Ta elulugu on üks traagilisemaid soome kirjandusloo veergudel. Õnnelikem osa ta elust oli lapsepõlv, mil uitis ringi kodumetsade vabaduses, nii et pärast kogu ta elu tundis tungi selle poole, et tähtsas osas ta loominguksi õhkub põhjamaiste laante tuuli, nende vete kohinat ja ürgaegset looduslapselikkust. Kooliaeg võttis Kivi vastu majanduslikult kehvana. Üldse pidi tulevane kirjanik kogu õpingu aja elama aineliselt äärmiselt viletsais oludes, milline asjaolu aval-

das mõju tema juba ennemgi nõrgale tervisele. Oppinud hiljem ülikoolis jäi Kivi haridus siiski väga juhuslikuks. Samuti polnud ta elukool laia ulatusega, kuna ta ainelise kehvuse tõttu kogu oma eluajal ei saanud kordagi üle soome piiri. Ent isegi kodumaal piirdus ta vaateväli vaid mõnekümne kilomeetriga, milline on liig väike ala kirjanikule...

Teotsedes kirjanikuna kannatas Kivi ikka ainelist kitsikust. Selle elavaks näiteks oli Kivi püüe saada põllutöökooli, et siis viimase lõpetamise järele saada valitseja või kupja kohta. Kuid seegi suure töömehe soov ei täidunud, vaid 1871. a. toodi ta parandamatuks vaimuhaigeks tunnistatuna Helsingisse. Hiljem viidi Kivi tagasi Nurmijärvele ühe oma venna juurde, kus talle kui vallavaesele määrati elamismoon.

Sääl suri me vennasrahva suurkirjanik 31. dets. 1872. a.

Aleksis Kivi toodang pole suur, kuid sellele vaatamata ta on ta teinud põhjanevat tööd soome kirjanduses.

Kivi tähtsamad tööd on „Nõmme kingsepad“ ja „Seitse venda.“ Viimane ongi teoseks, mis tõstab autori nime ilmakirjanduses esile. Kuulsaks sai teos alles pärast Kivi surma, nii nagu kirjaniku enesege väärtuse mõistmine algas alles käesoleva aastasajaga. Nüüd on tunnustatud Aleksis Kivi Soome kirjanduse kandvaks toeks.

Varakult tabati too meie vennasrahva suurvaim saatuse käest. Haavatud põhjamaa karuna lahkus ta, ent täheks tulevastele põlvedele jättis ta kustumatud verised jäljed — oma võrratu loomingu.

H. Tammur.

Täispööre.

(Järg.)

Karl vaatab välja avatud aknast. Sääl seab keegi habemik maamees hobust oheliku otsa, võtab siis saanist sületäie heinu, paneb hobusele ette ja hakkab oma katkist kasukat heinaprügist kloppima.

„Tere, poisid!“ lausub ta paarile lähedalt möödajooksvale poisijõnglasele. „Kas teie ei saaks Paalmanit viiendast klassist siia kutsuda.“ Teine poiss ruttabki koolimajja.

„Kuule, Paalman“, lausub Karl, uhkevõitu Paalmanile, „sulle tuli papi järele, vist viib ära maale.“ Ütlus tekitab pisut naeru, kuid siis vaatab Paalman ise aknast välja ja purskab tehtult naerma ja lausub:

„Papi, tore papi! See on ju meie karjamees. Vanamees ise pole viitsinud vist tulla, saatnud karjamehe õpperaha maksmaks. On ka ustav vanamehekribu.“

Samal ajal jõuab õuest sõnatoov

poisike kohale ja „raporteerib“ nagu noorema klassi õpilane kunagi vanemale. Kuid temale vastab Paalman:

„Ütle sellele vanamehele, et ma ei saa praegu välja minna. Maksku õpperaha kantseleis ära ja ajagu hobune „Eestimaasse“. Küll ma kell üks, kui lahti saan, lähen sinna. Vaata, et sa muud midagi ei ütle.“

Aknast hüüab ta aga tagasihoidliku häälega, et see ei kostaks vanameheni: „Tere, Karjamees“. Ja astub uuesti muigavate seltsimeeste juurde, kus soetab teist juttu, olles ise pisut kohevil; olevat nimelt Vaskale, tollele kojamehele vaja nohu teha, kuna see rääkivat õpetajaile kõik, mida näeb-kuuleb.

Karl vaatab veel pisut haledal pilgul niiväga Paalmani näojoontega vanameest, kes rahakotti sirvides samumuki koolimaja ukse poole, ja mõt-

leb, et imelik küll, kuidas salatakse ära oma vanemad.

Tema, Karl, pole viimaste vastu ka kuigi häa olnud, eriti viimasel ajal. Kui ta oli veel häa õpilane, siis küsis isa alati, kui ta linna tuli, et noh, kas oled ikka koolitöödega ilusasti toime saanud. Noh, muidugi oli ta seekord alati toime saanud ja veel hiljemgi vastas ta jaatavalt, hiljem, kui ta kuulus juba viimaste hulka klassis. Kuid, kui ta hakkas juba eitavaid vastuseid andma, kurvastasid need ta isa, nii, et viimane enam ei küsigi, kuidas tal koolis läheb, nagu kartes petta oma lootust, et vahest siiski pojalt on hakanud jälle hästi minema. Kuid häa, isalikult häa on ta ikka olnud Karli vastu. Ema too lihtsameelne, on koguni tulnud arvamisega, et võibolla isa on liig karm poja vastu ja ei anna talle küllalt raha õppevahendite ostmiseks ja seepärast, kui ta linna juhtub tulema, saab Karl isa nägemata ikka suurema summa raha ema tagavarast.

„Võta tunde,“ lausub ema, „lase mõni asi teistel nupukamatel raha eest ära teha!“

Karl on töötanud seda teha ja uskunud asja paranemist, kuid raha on läinud nii libedalt käte vahelt, et pole jätkunudki tunnivõtmiseks. — Kui ainult seda Regiinat ei oleks. Ei, ei kui ta ikka oleks küll, kuid kui ta ei annaks ajale nii palju tegevust, et jääks veel muukski mahti. Imelikud on mõned teised poisid. Nemad viidavad palju rohkem aega, kuid ikka on neil kõik korralikult õpitud. Karl istub ju ka küllalt raamatute taga, aga aina hullemaks muutub asi. Kuid teised saavad kiiremini koguda oma mõtteid; kui nad õpivad, siis nad lihtsalt õpivad ja ei midagi muud, mitte nii, nagu teeb seda Karl, et laseb õpingu ajal mõtteil hullu koerana tormata mööda ilma. Kui neil aga on õpitud, siis nad võtavad ette ükskõik mida ja on igas asjas meistrid. Karl aga on unistaja. Aga unistused jäävad ikka vaid unistusteks.

Järgmine tund toob tuska kogu

Karli klassile. On nimelt klassitöö matemaatikas.

Prillidega õpetaja, kes alati suvel sõidab sikliga ja jalagi käies püüab enamvähem sama kiirust saavutada, nii et õpilastele vastu tulles teda vaevalt keegi saab tervitada, dikteerib ridadele ülesanded ja nüüd hakatakse lahendada. Mahakirjutamiseks ei paista väljavaateid olevat, esiteks seepärast, et kuskilt ei hakka midagi „venima“, igaüks on kohutavalt tõsine ja higise näoga, kellegi ilmel ei mängi veel toda muiet, mis lubaks oletada, et ta ülesandest hakkaks aru saama. Päälegi on õpetaja osav spikerdajaid „vahele sööma“. Ta mitte üksnes ei näe ette ega kõrvale, vaid ka taha, ja seda oma iseäralise klaasiga prillide tõttu.

Suurem Kruuse viitsib vaevalt ülesande ära kirjutada, ega hakkagi juurdlema, kas ta sest aru saab või mitte. Ka mahakirjutamiseks ei astu ta samme, vaid sulle vihu.

Väiksem Kruuse selle vastu teeb rahulikult ja arvatavasti suudab ka oma töö lõpule viia.

Karl pole enam kauemat aega matemaatikaga tegemist teinud ja seetõttu ei ole tal ka asjast aimugi. Optimistina, kes kastab kändu, et see jälle puuks kasvaks, asub ta siiski arve kirjutama, lootes, et lõpuks siiski võib midagi välja tulla. Määrinud nii paar lehekülge, selgub talle eneselegi ta lapsikus ja kaks joont, mis ta oma tööst risti läbi tõmbab, jäävad kõnelema kogu lahenduse kurvast saatusest.

Väike Jaan, kes on tohtu kade ja ei soovi mitte üksnes, et tal enesel hästi läheks, vaid ka, et teisel samas halvasti läheks, näeb, et tunni lõpuni on armetu vähe aega ja tema pole veel ainustki arvu kirjutanud, olles kindel, et ei saagi lahendusega hakkama, lööb vihu kinni ja viib õpetaja lauale, tekitades asjata närvitsemist ja kiirustamist, millega loodab teisi lahendajaid eksitada. Saab sedagi.

Tunni lõpul korjab õpetaja siiski kõikidelt vihud ära ja lahkub klassist.

Kolmas vahetund on nn. suur vahetund, sest ta on kakskümmend minutit. Selle vahetunniga võiks juba midagi päälle hakata. Tavaliselt lähivad õpilased suurel vahetunnil einelauaruumi, kuid et täna on laupäev,

siis on enamikus klassides vaid neli tundi, ja seepärast pole suurt tarvidust einestamiseks. Seepärast on ka täna einelauda minejaid vähe ja enamik saadab vahetundi mööda saalis või koridoris. (Järgneb.)

Suvi.

Läinud on nüüd see kuldkirjude, kergete tiibadega liblik — suvi. Vaid mälestused tast on säilinud veel.

See oli päikeseküllane, särav kevadpäev, kui Maret jättis jumalaga

viisid muremõtted, lõunapäike suudles pruuniks põsed ja jälle täitus süda rõõmuga.

Oli heinaaeg. Õhtupoolikul ra-

IV-b kl. õpilased Mait Metsanurga kodukohas Umbjärve kaldal.

aastate jooksul talle nii armsaks saanud kahekordset kiviehitist — algkoolimaja.

Looduses valitses kevadine rõõm ja askeldus, kuid tema südant täitis nuttev lein. Tundis, et jättis selja taha rõõmurikka aja, kus ainult harva tegi tutvust lapsepõlve, härjapõlvikmuredega. Tundus, nagu astuks ta tõsisemasse elujärku, kus tuleb võidelda nii mõnegi raskusega.

Kuid kaua ta siiski nukrustada ei saanud. Kes võibki olla nukker kesk hõiskavat loodust, kesk alalist rõõmupidu? Suured suvised tuuled, tulles hällivatet päikeseküllastelt nurmetelt,

kendas Maret isa — laiaõlaline, tõsiste näojoontega talumees — hobused vankrite ette. Seadis siis vikatid ja rehad heintesse ja ema tõi leivakoti, magadistriided ning muud tarvisminevad esemed. Algas sõit. Heinamaa asus 15 kilomeetrit kodust kaugel ja alati sõidetakse juba õhtupoolikul ära, ööbitakse säääl, et hommikul värskena töö juurde asuda. Tavaliselt jäädakse heinamaale 3—4 päevaks. Need on siis ilusamaid päevi suvest. See on sõna tõsisemõttes päris romantiline mustlaselu, mis valitseb säääl, kui ainult mitte kaasa arvata hoolikat töötamist. Keedetakse kol-

mest suurest kivist kokkupandud kol-
del, puud tuuakse niiduveerel kasva-
vast metsast.

Õhtul, kaste laskudes, lõpetatakse
töö. Kivikolmiku vahele tehakse
suur hele tuli. Istutakse selle ümber
ja vabastatakse vees valgeks ligune-
nud ja kortsus jalad märgadest roos-
testest jalanõudest. Keedetakse õhtu-
sööki ja puhutakse juttu eelolevast
tööst, ilmast jne., kuid sageli ka mui-
nasjuttu või jälle oma esivanematest
ja oma noorusajast.

Siis laotas must öölind oma tiivad
üle haljendava luha. Paadis sõitis
mööda jõge alla Udutar, hallide loori-
de lehvides — ja varsti oli kogu luht
neisse mässitud. Tuli kustus, hõõgu-
sid vaid söed veel läbi pimeduse,
varsti kattis ka neid valge tuhakord.
Tumedad inimkogud pugesis hein-
tesse puhkama.

Hää oli Maretil vajuda pehmeisse
lõhnavaisse heintesse. Udust paistva
mustava metsamüüri tagant hakkas
paistma kuu, punane kui tuliseks ae-
tud, helendav vaskraha. Kuskilt tuli
meteoor ja läbis pisuhännana taeva-
laotuse.

Siis valdas Mareti keha ikka magus
väsimus, unehaldjas sulges laud, värs-
kete heinte kahisedes...

Hommik. Hõõguva kettana ker-
kis silmapiirile suvipäike, saates omi
briljantseid kiiri õitsevasse ja eluiha-
vasse loodussülle. Innukalt jõi unest
virguv õitemeri vastsündinu esimesi
eluavaldusi, vainult kostis heledaid
vikati luiskamise hääli. Läbi helge
siniõhu läks nende teekond kaugele
laane ja nõmme poole. Niideti juba.
Tööliste ridades vaheldus beez õlg-
kaabusid, valgeid meeste särke ja
paljaid, päikesest põlenud käsivarsi.

Maret lamas veel heintel ja vaat-
les hommikust ilu, kuid siis heitis
vaiba, rõivastus ja jooksis läbi kas-
test särava rohu jõeale suplema. Kar-
ge vesi peletas viimased unekübe-
med ja virgena võis Maret alata päe-
vaseid toiminguid. Oli ta nimelt mi-
dagi kokataolist.

Kuid ilus heinaaeg möödus kiiresti.
Oli üks vihmane juulipäev, kui val-

mistused heinalised kojusõiduks. Jook-
sis Maret lähedalolevasse küüni vih-
mavarju ja ootas, millal kõigega lõpu-
le jõutakse.

Kurvaks ja tühjaks oli jäänud niit
— ei sääli hõljunud enam rohekaid
laineid tuulehoo tülles. Suured pisa-
rad langesid küüni katusele, ja Mare-
tile tundus, nagu nutaks nagu leinaks
keegi taga langenud heinakõrsi, mis
nüüd hunnikusse kogutuna süngelt
vihmas seisid.

Nukker oli Maret, kui jättis ju-
malaga heinamaa. Paistis, nagu
oleks juba kogu suvi möödas.

Sügis lähenes. Langesid vahkjad
rukkipoollud turtsuva ja krigiseva ni-
dumasina all. Tekkisid nurmedele
pikad rusked linakugurate sarad.
Hakkas närtsima suvi. Ei ilutsenud
enam ööbik, ei hõisanud lõoke. Puu-
de kroones lehvis juba üksikuid kol-
letunud lehti — ähvardava sügise
süngeid eelaimusi.

Kunagi varem ei kurvastanud
Maretit sügise tulek. Rõõmustas teda
siis kooliaja saabumine. „Kuid nüüd,
kas pääsen veel kooli?“ — mõtles ta.
Järgnesid pikad läbirääkimised, arut-
lemised isaga. Ja kuis rõõmustus
Maret, väike, kui otsus jaatavalt
kõlas.

— — — — —
Hilissuvine õhtu. Terve lääs oli
täis kollakaspunaseid tulilaineid.
Mahedalt sulasid värvid ühte, vahel-
dusid, kahvatusid, siis lõid uues lõo-
sas heledasti lõkendama. Loodest
tungis sesse purpursusse sinakas viirg,
lābistades ehamere. Kuid varsti süttis
ta, muutus roosaks, lillaks, siis
purpureks! Kesk neid manglemaid
värve asus ta ise — kuningas
Päike, tema, keda ju aastatuhanded
on austatud kui jumalat.

Vaatles Maret õhtutaevast istudes
isa kõval vankril, et sõita jaama ja
säält edasi kaugesse teaduslinna.

Vaadeldes sureva päikese viimaseid
ilusid, tundus, nagu oleks see möö-
dunud suvi, mis oli nüüd samuti
närtsimas, hääbumas...

Hirve Varik.

Kodumaal leiduvatest metsloomadest.

Saarma säilivus on seotud sellega, et 40—50 a. tagasi läksid tema nahad moest, kuna asemele astusid karus- ja kängrunahad. Saarmas on veeloom. Nad armastavad elada kivise põhjaga jõgedes, eriti kohtades, mis talvel kinni ei külma, ja kus palju kalu asumas. Sinna nad ehitavad enestele eluasemed, kuhu juurepääs vee alt, põhjast, mis maa poole kõrgemale tõuseb, kuni vee sissetungimist karta ei ole ja mis lõpeb avara eluruumiga, mis seest vooderdatud sambla ja kuiva rohuga. Kuid saarmas ei armastagi nii väga ise oma eluaseme eest hoolitseda, vaid heameelega võtab ta need rebaselt või määralt üle, kui need juhtuvad olema jõe ligidal. Saarmas jookseb maad mööda aeglaselt, kuid selle eest on ta vees täieline seisukorra peremees. Ta ujub igat viisi, kõhuli, selili ja küljeli väga osavalt ja ei jää ujumise kiiruse poolest isegi kaladest maha. Pääsasjalikult toidab saarmas ennast kaladest, pääle selle veel konnadega, veerottidega ja vähkidega. Talvel jää all pütab saarmas oma saaki sama osavalt kui suvelgi, kuid tarvitab lahtisi kohti õhu hingamiseks. Tema nahk on alati kuiv, sest ta määrib teda rasvaga, mida võtab sabaalustest, sellekohastest rasvanäärmetest. Saarmas on väga kaval ja arusaaja loom. Noorelt kinnipüütud saarmas seltsib inimesega ja tresseeritult võib teda kasutada kalade pütamiseks. Ta on tresseeritult inimesele sama sõbralik kui koerakutsikas.

Saarmaid pütatakse mitmel viisil: varitsedes jääaukude juures, suvel kuulgetel öödel jõekaldal, püssiga, raudadega ahingiga jne. Tagaajamisel hakkab saarmas koerale vastu ja kaitseb ennast hammastega. Ta on visa eluga ja selleks, et teda tappa, peab olema hää kütt ja osav laskja ning tarvitama korralikku laengut.

Kuna eluviiside poolest väga lähedal üheteisele on nugis ja orav, siis kirjeldan esimest kui haruldasemat looma meie metsades.

Nugiseid leidub meie metsades vähesel määral, viimaste andmete järgi püsivaid 43, läbikäijaid 27.

Eluviisi poolest sarnaneb ta oravale.

Toidab ennast päämiselt öösi ja tarvitab selleks oravaid, hiiri, jäneseid ja mitmesuguseid linde, peab ka lugu puuviljast ja marjadest. Elutseb puuõnsustes, oravate jne. pesades. Kehapikkuse, paenduvuse ja lühikeste jalgade tõttu käib nugis maas väga vähe, kuna ta puude otsas väga osavalt ennast varjab, kui ka saaki tabab. Nugise jälgimine nõuab palju harjumist, head nägemist ja väsimata tähelepanu, ning on heaks õpetuseks algajale kütile. Nugise nahk on kallid.

Tuhkur elutseb igal pool: nurmedel, metsades ja isegi elumajades, kus asub põranda all ehk kuskil kütinise heinte sees. Ta pääseb igalt poolt läbi, kust aga pea läbi mahub ja ronib hästi, — isegi nõõri mööda. Toidab ennast kõigest, mida jõuab murda: müttadega, konnadega, hiirtega, lindudega, madudega, kaladega, aia-viljaga ja isegi meega. Nad murravad mitte ainult kanu, vaid isegi parte ja kalkuneid ning jäneseid. Kui kanad istuvad kõrgel, kuhu tuhkur ei ulata neid tabama, siis laseb ta enesest välja iseäraliku tugeva lõhna, mis linnud uimastab nii, et nad alla kukuvad ja tuhkruks on saak käes. Ujub ja laskub vee alla väga hästi. Pütügi viisid on väga mitmesugused, näit. lõksuga, silmusega, vedruga, püssiga ja väljakaevamisega koera abil.

Päämiseks jahiloomaks Eestis osutub j ä n e s.

Jäneseid jagunevad meil hallideks ja valgeteks, kuna hinnakamad on esimesed. Halli jänest leidub igal pool, peale kauge põhja- ja lõunamaade.

Enne magama minekut segab jänese omad jäljed ära, tulles tükk maad mindud rada tagasi ja siis mõne põõsa kohal teeb suure hüppe kõrvale, kust edasi läheb ja leides paraja koha, magama heidab, alati peaga vastu tuult. Seda teeb ta selleks, et liginevat hädaohtu lõhna järele ära tunda, — kuna jänesel haistmine hea on, — ja et tuul karvadesse ei puhuks.

Valge jänese on hallist jäneseist tunduvalt vähem. Suvel on ta kollakas-pruun, talvel aga lumivalge, kõrva otsad mustad. Elab metsades ja enamasti seal, kus roh-

kesti haabu leidub, mille koort ta heameelega närib. Magab harilikult paksus kuuse-tihnikus ja ei lähe koera eest kaugele, vaid keerutab vähemates ringides koha pääl. Jahipidamise viisid samuti kui halli jänesegei pääle.

Meie esivanemad on olnud kirglikud jahimehed. Mait Metsanurk ütleb: „Eestlane on sündinud jahimeheks.“ Varasematel aegadel said meie jahimehed oma kirgi rahuldada ainult salakütina. Esivanemad olid ka hääd kütid ja karjäär algas poisikesena, kus relv tehti aidavõtmest. Mõisnikud seadsid kõige paremad kütid metsavahtideks. Jahimeestele vaadatakse tihti põlastava pilguga, kelledeks nähakse elava looduse hävitajaid. Säärane mõtteviis on õige ainult nn. „pühapäeva-küttide“ kohta, millised ainult pühapäeval, s. o. sel

päeval, mil jahti tuleb minna, loomadele mõtlevad ja ükskõik, millist looma ja millisel viisil lasevad. Tõsine kütt peab aga olema ideeline inimene ja loomade sõber sest õiged jahimehed ja jahiorganisatsioonid ei lähe loomade hävitamise pääle välja, vaid nad hoolitsevad ka nende eest, seades metsloomadele heinasõimed, lindudele terad talveks välja jne. Surmamise moment aga on paratamatu, sest loodus ei tunne halastamise printsiipi. Kull ei tee oma tööd humaansel viisil, samuti ka paljud teised loomad ja taimed. Jahimees on aga ideeline inimene ja tõsine looduse sõber, kui iga esimesele lasule järgneb suuremismoment, mitte aga teisele, kolmandale, või koguni päevadele ja nädalatele.

(Lõpp.)

V. Salve.

Muljeid I klassi ekskursioonilt.

Tundikutsuv elektrikell helises, kuid täna ei kutsunud ta meid I kl. õppureid klassi seinte vahele, vaid välja tänavale, kus ootas auto, millega kavatsesime sõita ekskursioonile. Haarates portfelli, trügisin ühes teistega auto sisemusse, kus koha leidsin just akna juurde. Auto sai meid otsani täis. Hetkede vältel kaugenes sõiduk südalinnast. Valendavad viljaväljad tervitasid noori ekskursante. Vaibus linna kära, mille asendas meie laul ja mitmest suust tulev jutukõmin. Vahelkujunes jutt nii valjuks, et õpetajad pidid rääkijaid keelama. Auto vurinas ja jutukõminas ununes igapäevane stuudium. Vaatasin välja, kus avanes suurepärane miljö. Auto peatus. Pärnadega piiratud tee viis meid aeda, kust suundusime väikese majakese poole. See oli Ojatalu Rupsil. Siin, ses majakeses elas meie kirjanik Juhan Liiv.

Seisatusime maja esiküljel. Väsinumad laskusid murule, kuna teised seisid püsti. Õpet. hr. H. Jänes andis lühikese ülevaate kirjaniku eluloost. Säält siirdusime edasi Alatskivi kalmistule. Siin vaatasime J. Liiva rahulat. Tema mälestuseks oli püstitatud mälestussammas, millele on trükitud tema luuletis.

Nüüd suundusime Tõnis Laksi kivist mälestusmärgi manu. Kivvi oli raiutud kaks töömehe kätt.

Vaatlesime Alatskivi lossi, mis on tervikuna säilinud oma tubade ja tornikesetega tänapäevani. Käisime ühes suuremas toas, mis on kujunenud nüüdisaja noortele

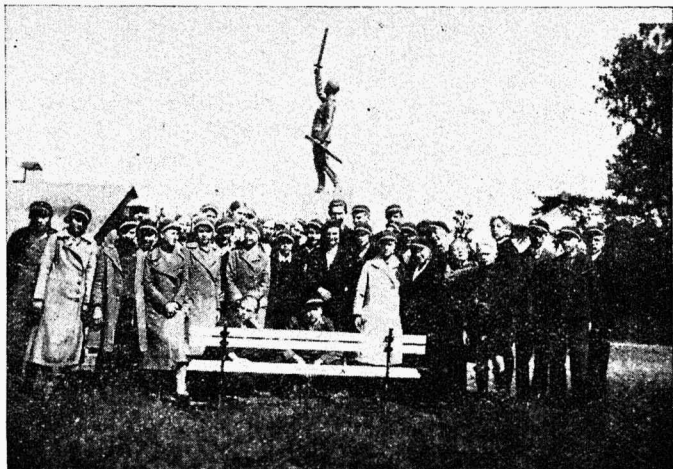
peoaulaks. Lossist mõnisada sammu eemal asub ürgorg. Ürgoru põhjas asetseb puudest piiratud väike järv. Imposantne oleks olnud siin lamada, vaadeldes vees helki-vat päikest.

Ürgorust viis meid matkasuund linnamäele. Istunud mäetipule väsinud jalgu puhkama, jutustati meile linnamäe tekkimisest ja tähtsusest. Vanasti tehtud jalgrajad olid hakanud juba rohtuma. Suured puud sirutasid oma võimsaid oksid, varjates päikest ja tuult. Ka siin oleks hää mõnulta, kui aega oleks jätkunud. Kuid nagu instinktiivselt jätkasime rännakut põhja poole ja nimelt Kalevipoja sängi. Viimane oli piklik, mille lõunapoolne ots oli vähe kõrgem. Säälnanarahva jutu järgi asunud Kalevipoja pea. Sest sängist avanes suurepärane panorama väikesele külale.

Kalevipoja sängist põhja pool asub vallseljak, mis on umbes 3 km pikk kõrge ja kitsas maariba. Käisime peaaegu pool teed, kuid edasi ei jaksanud enam. Vallseljakult siirdusime edasi piki läbi metsa viivat teerada. Kes veel jõudis, need läksid rutem ees vaatama umbes 2 km eemal asuvat Apollo kuju. See oli mehesuurune monument. Kõik ei jõudnudki sinna, vaid pöördusid poolelt teelt tagasi. Nüüdseks sihiks sai maanteel asuv auto. Oli nagu natukene kergem käia teadmiseega, et saab autosse puhkama. Umbes pooled õpilased ja ka mina tulime rutem ees. Jõudnud auto juurde, viskasime murule, kus igatüks haaras oma portfelli ja hakkas isukalt sööma.

Möödus hetki, siis saabusid ka teised. Kui nemadki said einestanud, trügisime autosse ning sõitsime Kallastele. Siin vaatasime järve ääres punast liivakivi, kala-

Siin kostitati meid piimaga. Ei peatunud auto kuigi kaua, vaid vuristas jällegi minema. Nüüd sõitsime juba Tartu poole. Tee oli väga kuiv, seepärast jooksis meiega

TKG-i Ikl õpilased Alatskivil kevadel 1934. a.

püüki ja nikerdistega ehitud maju. Nüüd siis ometi kord oli lõppenud meie vaatamisajade hulk. Arvasin, et sõidame Tartusse, kuid tüüriku aja takka peatus auto kuskil tuttavlikus kohas. See oli meie direktori kodu, Torila külla Savimäe talu

kaasa suur tolmupilv. Laulsime kogu tee, ehkki väsimus tahtis võimust võtta. Tunni aja pärast tervitasid väsinud ekskursante linna tolm ja kära.

Sellelt ekskursioonilt jäi meile ilus mälestus.

A. B-d.

Koolielu.

Õpilaskonna vanema valimine

toimus reedel, 28. sept.. Kandidaate esitati 3: Harald Tammur V-a — õpilaskonna esinduse poolt, Leida Kuslap V-a ja August Hagel V-b — õpilaserühmituste poolt. Valimine osutus päris põnevaks, sest esmakordselt kandideeris õpilaskonna vanema kohale ka naisõpilane. Kihutustööd tehti elavalt nii naiskandidaadile kui meeskandidaadidele. Suure hääletenamusega valiti õpilaskonna vanemaks H. Tammur — 220 h., kuna teised jäid vähemusse: L. Kuslap 123 h., A. Hagel 16 h.

Õpilaskonna juhatuse liikmed valiti esinduse koosolekul kolmap. 3. okt. Juhatuse pääsesid: J. Virks (IV-b) — 15 h., A. Hagel (V-b) — 13 h., V. Toomik (IV-a)

— 13 h., L. Kuslap (V-a) — 12 h., A. Luik (IV-b) — 11 h., A. kõiv (III kl.) — 6 h. Kandidaatideks jäid: L. Moss, E. Kivivare.

Ametid jaotati järgmiselt: H. Tammur — juhataja, L. Kuslap — abijuhataja, A. Hagel — sekretär, A. Kõiv — abisekretär, J. Virks — laekur, V. Toomik — abilaekur, A. Luik — varanduste valitseja. A. Hagel — õpilaskonna esinduse abiesimees.

Samal koosolekul valiti revisjoni-komisjon ja õpilaskonna kohtunikud.

Revisjoni-komisjon valiti: H. Paabo (kg. III kl.) — 14 h., L. Küber (kk. III kl.) — 13 h., H. Maas (IV-a) — 7 h., Kandidaatideks jäid: J. Juks ja L. Moss.

I astme kohtusse valiti kohtunikeks: M. Tõnisson (IV-a) 9 h., A. Kose (V-a) — 5 h.

Kandidaatideks jäid: O. Rosenberg ja A. Hagel.

II astme kohtusse: L. Moss (IV-b) — 12 h., V. Toomik (IV-a) — 9 h., J. Viks (IV-b) — h. Kandidaatideks jäid: O. Rosenberg ja E. Allik. **J. V.**

Ringijuhitide valimine.

1. okt. oli spordiringi üldkoosolek. Osavõitjaid oli rohkesti. Koosoleku juhatajaks valiti H. Tammur, protokollijaks M. Tõnisson. Juhatusse pääsesid: A. Hagel (V-b) — 27 h., A. Luik (IV-b) — 26 h., L. Sutt (IV-b) — 26 h., R. Reiman (II kg.) — 20 h., A. Karoles (V-b) — 18 h.. Kandidaatideks jäid: E. Kivivare, A. Juks.

Ametid jaotati järgmiselt: A. Karoles — juhataja, A. Hagel — abijuhataja, L. Sutt — sekr., A. Luik — laekur, R. Reiman — ametita liige.

3. okt. oli muusikaringi üldkoosolek. Koosoleku juhatajaks valiti H. Tammur, protokollijaks V. Toomik. Juhatusse pääsevad: L. Sutt (IV-b) — 23 h. E. Allik (IV-a) — 19 h., L. Moss (IV-b) — 18 h., E. Soosaar (V-a) — 18 h., J. Virks (IV-b) — 17 h.. Kandidaatideks jäid: A. Luik, V. Toomik, M. Tõnisson, L. Kuslap ja A. E. Seiman

Ametid jaotati järgmiselt: L. Sutt — juhataja, E. Soosaar — abijuhataja, L. Moss — sekr., E. Allik — abisekr, J. Virks — laekur.

10. okt. oli humanitaar- ja rahvuskultuurilise ringi ühine üldkoosolek. Koosoleku juhatajaks valiti H. Tammur, protokollijaks A. Luik. Humanitaaringi juhatusse pääsesid: S. Niländer (V-b) — 20 h., M. Park (V-b) — 19 h., U. Laur (IV-b) — 17 h., H. Mets (V-a) — 15 h., O. Rosenberg (V-a) — 13 h., J. Virks (IV-b) — 12 h.. Kandidaatideks jäid: M. Tõnisson, A. Hagel, M. Truus, H. Kõdar.

Ametid jaotati järgmiselt: Niländer — jusataja, M. Park — sekr., J. Virks — kirjandussekt. juhataja, U. Laur — kirjandustöörühma juhataja, O. Rosenberg — loodusloomatemaatika sektst. juh., H. Mets — usulis-eetilise sekts.

Rahvuskultuurilise ringi juhatusse valiti: A. E. Seiman (V-b) — 15 h., M. Tõnisson (IV-a) — 14 h. H. Mets (V-a) —

14 h., A. Juks (IV-b) — 14 h., I. Viese (V-a) — 13 h.. Kandidaatideks jäid: H. Mandel ja E. Aben.

Ametid jaotati järgmiselt: M. Tõnisson — juhataja H. Mets — abijuhataja, E. Seiman — sekr., I. Viese — abisekr., A. Juks — laekur.

15. okt. toimus kunsti ja male-ringi ühine üldkoosolek. Koosoleku juhatajaks valiti H. Tammur, protokollijaks H. Tenson. Kunstiringi juhatusse valiti: E. Kauts (V-a) — 14 h., A. Juks (IV-a) — 3 h. H. Laving (III kg.) — 12 h., H. Särg (II kg.) — 8 h., A. Kose (V-a) — 5 h.. Kandidaatideks jäid: E. Träss ja L. Mirt.

Ametid jaotati järgmiselt: E. Kauts — juhataja, A. Kose — abijuhataja, H. Laving — sekr., H. Särg — abisekr., A. Juks — laekur.

Maleringi juhatusse pääsesid: V. Metsmees (IV-a) — 14 h., P. Kivastik (IV-a) — 13 h., H. Paabo (III kg.) — 13 h., R. Reiman (II kg.) — 10 h., K. Lukk (II kg.) — 9 h.. Kandidaadiks jäi M. Laur.

Ametid jaotati järgmiselt: V. Metsmees — juhataja, H. Paabo — abijuhataja, K. Lukk — sekr., R. Reiman abisekr. P. Kivastik — laekur.

17. okt. oli karskus- ja maailmavaatelise ringi ühine üldkoosolek. Koosoleku juhatajaks valiti H. Tammur, protokollijaks J. Virks. Karskusringi juhatusse pääsesid: M. Tõnisson (IV-a) — 14 h., M. Park (V-b) — 13 h., H. Mandel (IV-a) — 10 h., E. Allik (IV-a) 10 h., H. Mets (V-a) — h.. Kandidaatideks jäid: V. Toomik, H. Tenson, U. Tehane, A. Luik H. Paabo ja H. Laving.

Maailmavaatelise ringi juhatusse pääsesid: M. Park (V-b) — 9 h., U. Laur (IV-b) — 9 h., A. Hagel (V-b) — 8 h., A. E. Seiman (V-b) — h., H. Tenson (IV-b) — 7 h.. Kandidaatideks jäid: H. Mandel, E. Aben, V. Toomik, U. Tehane, A. Luik.

Ametid jaotati järgmiselt: M. Park — juhataja, U. Laur — abijuhataja, A. Hagel — sekr., H. Tenson — abisekr., A. E. Seiman — laekur.

On valitud kõik isetegevusjuhid ja töö võib alata uue hoo ja innuga. Seejuures olgu igatüüpe eesmärk: aktiivselt kaasa lüüa kõigile noorte üritusile, et saavutada isetegevuspõllul üha tulemusrikkamaid tagajärgi. Selleks raugematut töötahet!

J. V.

Kirjandivõistlus.

Raske on hoida ühendust kooli ja vilistlaste vahel, seda peab kahjatsusega iga vilistlane tunnistama. Et seda kaugust vähendada ja lahkunud koolipõlve temale järgnevale lähemale tuua, korraldab vilistlaskogu juba mitmendat aastat kirjandite võistluse. See võistlus tahab olla ühendavaks sillaks nende vahel, kes on koolist juba lahknud täidetud teaduse-paunaga ja astunud eluteele, kust nii vähe aega jätkub oma teise kodu — kooli külastamiseks, ja nende vahel, kes teevad veel tööd oma pauna täitmiseks.

Vilistlaskogu palub kõiki Kommertsgümnaasiumi, Kaubanduskooli ja linna Keskkooli õpilasi, kellel vähegi mahti ja hääd tahtmist, nimetatud võistlusest osa võtta. Kadugu eelarvamine, et mina ei suuda võistelda teistega, sellepärast ei võtagi võistlusest osa. Seni ei suuda ükski võistlust välja kannatada, kuni ta pole võistlustes karastunud. Õppimine teeb meistriks ja elus on vaja ainult „meistreid“. Ärgu olgu eelmiste aastate kaotused eemale-jäämise põhjuseks, sest kui ei ole kaotajat — ei ole ka võitjaid. Võit ilma konkurentsita ei vääri võidu nimetust.

Ei tahaks siin kordama hakata võistlustingimusi jne., millised on välja pandud mustale tahvlile, kuid selgitaksin veidi auhindade väljaandmise korda.

Kommertsgümnaasiumi vilistlaskogu poolt määratud auhindade väärilisteks võivad saada kõige kolme kooli õpilaste tööd. Lisana neile võivad Kaubanduskooli õpilased-autorid saada veel eriauhinnad Kaub.-k. vilistlaskogult. Juhul, kui Kaub.-k. õpilaste tööd üldse auhinna väärilisteks ei tunustata, hinnatakse viimased uuesti, kusjuures selleks määratud auhinnad antakse neist paremale.

Et võimaldada žüriil töödega põhjalikumalt tutvuda, on tööde esitamise tähtajaks seekord määratud 15. jaan. 1935. a. Tööd tuleb esitada žürii liikmete nimele. Käesoleval aastal kuuluvad žüriisse: dir. Tubin, õpetajad L. Kuusler ja H. Jänes, vil! A. Peets ja K. Väarsi. Pääle nende kuulub Kaubanduskooli tööde hindamiskomisjoni veel Kaub.-kooli vilistlaskogu esimees A. Kallaste.

Vilistlaskogu juhatus loodab seekordseist võistlustest rekordset osavõitu ja soovib kõigile, kes tööd juba on alustanud ja ka neile, kes seda teha veel kavatsevad, palju töötahet ja hääd kordaminekut! Neile aga, kes on siiski jäänud (andke andeks!) n. ö. eesliks kahe seinakuhja vahele, soovitame kiiresti ühest „kuhjust“ sööma hakata, sest pole hädaohlikumat seisukorda kui kahtlemine. Ole keev või külm, aga mitte kunagi leige!

K. V.

TKG abiturentide õhtu.

Mainitud õhtu korraldati 7. oktoobril. Kell 18 kogunesid osavõtjad sügiseste kuldkollaste puulehtedega dekoreeritud koolisaali.

Õhtu avati L. Maaser'i avamänguga, millele järgnes avasõna õpilaskonna vanemalt H. Tammur'ilt. Pääle selle esinesid õpilased deklamatsioonide ja lauludega. Kavatoimikond oli hoolitsenud selle eest, et ettekanded väga palju aega ei võtaks, kuna iga abiturienti suurimaks sooviks oli võimalikult pea kätte saada lõpumärk — ja saabuski kauaoodatud silmapilk. Õpilaskonna vanem palus hr. direktorit kinnitada rinda igale abiturendile lõpumärk ja peagi kaunistas ta abiturentide rinda.

Tervitusi XIII lennule Vilistlaskogult ütles Vilistlaskogu esimees vil! A. Peets, oma kooli õpilaskonna poolt IV klasside esindaja V. Toomik ning Kaubanduskooli abiturentide tervitused ütles edasi K. Einberg.

Sellega oli ametlik osa läbi, ning istuti teelauda. Peeti rohkesti lauakõnesid ja lauldi ühislaule. Kõnelesid õpetajatest klassijuhataja hr. H. Jänes, dir. V. Tubin, hr. E. Ahas ja hr. E. Adamson, õpilaste poolt võttis sõna M. Park.

Teelauale järgnesid tants ja ringmängud, mis lõppesid vähe enne 11 ö. Siis lauldi sõprusringis „Mu isamaa armas.“

I. V.-e.

TKK märgiõhtu.

Tartu Kaubanduskooli abiturendid korraldasid märgiõhtu laupäeval, 6. oktoobri kell 6 ö.

Koosviibimine algas klassivanema K. Einbergi tervituskõnega. Kohe selle järele

jagati märgid välja, milliseid hr. direktor õpilastele rinda kinnitas. Värskeid märgisaajaid tervitasid Kaubanduskooli Vilistlaskogu esimees vil! Kallaste, Kommertsgümnaasiumi Vilistlaskogu nimel vil! Väarsi, õpilaskonna vanem, klasside esin- dajad ja klassijuhataja hr. Ahas.

Järgnes koosviibimine teelaual, mille kestel õpilased E. Vulf ja L. Kübar, ette kandsid dueti „Viimne roosiõieke“. — Kuulati ka deklamatsioon „Argnaudid“ ja siis algas seltskondlik osa, Olgu tähendatud, et esimese valsi mängis õp. hr. Adamson.

Lõbus jalakeerutus vältas kella küm- neni. Meeleolurikas märgiõhtu, millest osa võttis ka 10 õpetajat, lõppes sõprus- ringis „Eestimaa, mu isamaaga.“

P. N.

Humanitaarringist.

Ring virgus suvepuhkusest 10. okt., tullen taas kokku ja validen omale juhatuse — seekord koguni kuueliikmelise.

Juhatuse seniseil koosolekuil on jõu- tud enam-vähem kindlaks määrata kõikide sektsioonide töökavad.

Kirjandussektsioon kavatseb päämiselt korraldada mitmesuguseid õh- tuid — nagu rahvusõhtuid, üksikute kirja- nikkude õhtuid, vaidlusõhtuid, siis kõne- ja luuletisvõistluse ning kirjandusliku kohtu.

Kirjandussektsiooniga paralleelselt töö- tav kirjanguse tööühm jätkab oma tege- vust mõödundaastasen suunan.

Loodusloo - matemaatika- sektsiooni kavan on tervishoidlikke loenguid, ekskursioone, referaate ja prak- tilisi töid.

Selgeil detsembri- ja jaanuariõhtuil kavatseti tundma õppida põhjamaa ilusat tähistäevast.

Usulis-eetiline sektsioon on siirdunud päämiselt „rahvusvahelisele“ alale, s. o. ta korraldab teiste koolide samalaad- sete ringidega keskkoolidevahelisi refe- raatõhtuid. Oman koolin jääksid tema hoolde hommikupalved õpilasilt. Kavva võeti ka piiblitunnid.

Loeteldud „tulevikuplaane“ silmitsedes jätavad nad üsna rahuldava mulje. Loo- dan, et too kuueliikmeline kogu kevadeks kavatsetavast 100% teostab. S. N.

Itaalia õhtu.

Humanitaarring avas oma aastase tege- vusseeria itaalia õhtuga. Säärase sooja

maa õhtu meie jahedal aastaajal näis üsna huvitavat. Saal igatahes oli täis uudis- tavaid silmi ja erksaltkuulavaid kõrvu.

Õhtu avasõna lausus S. Nieländer. Järgnes muusikalisi ettekandeid L. Maaser'ilt, H. Kuslap'ilt ja E. Soosaar'elt, mis kõik võeti vastu sooja aplausiga. S. Ja- kobson deklameeris 2 luuletist Dante „Uuest elust“.

Huvitaimaks osaks oli siiski õpet hr. H. Jänese „Matkamuljeid Itaaliast,“ mille huumorikad episoodid kutsusid esile naeru- pubanguid ja sundisid vahete-vahel jutus- tajal vestmist katkestama.

Lõppsõna ütles J. Virks.

Lahkuti väikese kahjutundega, et meeldiv õhtu nii ruttu lõppes. S. N.

Rahvuskultuuriline ring

vaatamata oma võrdlemisi lühikesele elu- eale (3. aasta!), on oma õilsate sihtide ja õrnade hõimusedemete käsituse tõttu ku- junenud üheks lemmikringeks. Ringil on käesolevalgi õppeaastal tööd küllalt, mille parimaks kordaminekuks loodetavasti hõi- maaatelised sõbrad innukalt kaasa aitavad. Ringi töökavas on huvi- ja referaatõh- tuid, aktusi jne. Ringi suurimaid üritusi — tema traditsiooniline hõimuõhtu — kaugete aegade meenutuseks, toimuski juba laup., 20. okt. 1934. Meie hõimuõhtu erines siiski teistest omataolistest, ja ni- melt oma „suurejoonelisuse“ tõttu, kuna ta hommikuse lühiaktuse asemel toimus õh- tul, mis omakorda võimaldas pikema ja valituma, viimistletuma eeskava pakku- mist.

Õhtu algas marsiga kooli orkestrilt kl. 17.50. Avasõna ütles ringijuht Miralda Tõnisson (IV-a), selgitades ühtlasi mõne sõnaga hõimuõhtu mõtet. Järgnes õpilas- vanema Harald Tammur'i lühike kõne meie hõimude üle. Muusikaringi segakoor kandis ette ungari keelest tõlgitud „Laulu- linnu“ õp. hr. O. Eomõis'a juhatusel. Dek- lamatsioon esitasid eesti, soome ja liivi keeles Benita Ratassepp (IV-a), Niina Bu- renkov (IV-b) ja Senta Jakobson (III kg) V-b õpil. Eduard Soosaar laulis ilusat soome laulu „Muisto“. Õp. hr. H. Jänese kõneles oma matkamuljeist Ungaris, andes ülevaate Ungari elust-olust, mõningat ungari õpila- sist, karjuseist, ungarlaste külalislahkusest ja nende — romantilisest mustlasmuusi- kast kuulvalgel leegitseva Tissa lainete ko-

hisedes... Kulminatsiooni-punktiks kujunesid päle eelmainitud kõne ungarlase Gyula Breyer'i sütitavad ungarikeelsed laulud, millistele üha lisapalu nõuti. Õp. hr. E. Adamson esitas klaveril soome rahvalaule, mille järgi Enno Seiman (V-b) ütles lõppsõna. Ohtu õnnestus igati. Mitmekesine kava köitis ja rahuldab kõiki kokkutulnud. Kui soojalt suhtutakse hõimuküsimusse, tõestas haruldaselt elav osavõtt sellest õhtust. Ka rohkesti vilistlasi oli ilmunud. Õhtust jäid kõigile ilusad soojad mälestused.

M. T.

Spordiringi tegevuskavast.

Kuna tänavused spordiringi juhatuse valimised toimusid võrdlemisi hilja ja et ilmad muutusid vihmaseks, siis ei olnud enam võimalik korraldada väliskergejõustiku-võistlusi. Nii jäid mõnelgi spordihuvilisel oma hääd saavutised näitamata. Ringis pandi maksuma täieline kord, muretseti kassa- ja protokolliraamatud. On koostatud tegevuskava ja eelarve. Tegevuskava algab klasside-vaheliste käsipalli-võistlustega, millest võtavad osa mees- ja naiskonnad. Võistlused on kahe miinuse süsteemis, peetakse Lina tn. võimlas spordiringi tundide ajal. Edasi tegevuskava näeb ette sisekergejõustiku-võistlused. Ilusatel talvepühapäeva hommikutel ja kui osavõtjaid leidub korraldatakse suusamatku loodusse. Talvel kui ka kevadel on spordiringil Tallinna tänava spordiväli teatud aegadel kasutada, nii et spordi arendamiseks võimalusi on küllaldaselt.

Kuid üheks kurvaks asjaoluks on see, et eilubatud korraldada keskkoolide-vahelisi kergejõustiku-võistlusi ja keelati isegi tsirkoonilised TKSE. käsipalli-võistlused. TKSE-s on meie kooli esindajaks V-b kl. õpil. Ed. Soosaar. Ka referaatkoosolekud on tegevuskavas ja nimelt kummalgi poolaastal vähemalt üks. Referentidena esinevad kas oma kooli õpilased või väljaspoolt kooli tähtsamad sporditegelased. Lõpuks soovib spordiringi juhatuse kõigile spordihuvilistele hääd kordaminekut eelolevateks käsipalli-võistluseks.

A. H.

Referaat-koosolek.

Neljapäeval, 23. okt. kl. 18 peeti Maa-ilmavaatelise-Käitumiseringi korraldusel referaat-koosolek, milline oli käesolevele õppeaastal esimene. Refereeris IV-b kl. ksv. U. Laur teemal „Tööpiits“. Referaat oli huvitav ja omapärane. Osavõtjaid oli vähevõitu, mis tingitud õpilaste ajanappusest. Olgu mainitud, et koosolekul ei olnud ühtki naisõpilast.

Muusikaringi koor.

Eelmise aasta eskujul hakkas teotsema Muusikaringi koor. Praegu õpitakse hoolega nii ilmlikke kui vaimulikke laule huviohtute ja palvete kaunistamiseks. Koori väiksusele vaatamata võib esinemisega täiesti rahule jääda. Praeguseks koorijuhiks on õp. hr. O. Eomõis, kuid loodetavasti võtab edaspidi selle ülesande oma päale mõni õpilane.

Õpilaskonna Laenu- Hoiukassa tegevusest.

Käesoleval õppeaastal algab õpilaskonna Laenu- Hoiukassa oma kolmandat tegevusaastat. Kogu tegevusaja kestel on olnud Laenu- Hoiukassa tihedalt seotud õpilastega, rahuldades nende rahalisi tarbeid võimalust määra. Ta on koondanud klasside kassad ja õpilaste vabad summad ühte keskkotta, kust vajaduse korral õpilased võivad saada laenu. Laenusaaamise korral tuleb täita sellekohane soovivaldusleht. Laenu kuni 3 kroonini võib saada nelja kaasõpilase vastutusel ja kuni 5 kr. klassijuhataja vastutusel. Igale õpilasele, kes Laenu-Hoiukassasse esimese summana vähemalt 50 senti toonud, avatakse isiklik arve ja antakse hoiuraamat. Järgmised summad, mida siis hoiule tuakse, võivad olla väiksemad. Hoiusummadel maksetakse kõrget protsenti ja hoiule toodud hoiusummade kättesaamist tagab kogu õpilaskond oma kapitaliga. Seepärast võivad õpilased julgesti vabu summad hoida kassas kui kõige kindlamas teraskapis, saades veel seejuures kõrgeprotsendilist tasu.

Kaasõppurid! Tooge kõik oma väikesed kapitalid hoiule — kasu kandma! Klassid, saatke kõik oma summad õpilaskonna Laenu-Hoiukassasse, sest see kindlustab teile kevadiste ekskursioonide suurepärase kordamineku!

O. Rosenberg.

TKG, TKK Ja TLKK kodutütarde rühma tegevusest.

Mainitud rühm algas oma tegevust 18. aprillil 1923. a. õpet. pr. Laarens'i juhatusel.

Preegu on rühmal 4 salka, kokku 57 kodutütart. Rühma vanema on õpet. pr. Miller.

Esimene üldkoondis käesoleval semestril peeti 27. sept. kooli ruumes, kus valiti:

juhiks — Lurie Mirt
abiks — Helga Maas
laekuriks — Laine Moss.

Salkade vanemateks ja juhtideks said:

I salga vanem prl. Mühlberg, juhiks N. Burenkov,

II salga vanem pr. Miller, juhiks E. Poolakese,

III salga vanem pr. Tohver, juhiks Soo,
IV salga vanem pr. Mägi, juhiks Ratassep.
1934/35. a. töökava tähtsamad punktid on:

1) ettevalmistamine eksamitele ja kee-pukursused;

2) õppepäev Valgas ja suvelaager Narva-Jõesuus;

3) esinemine aktustel, pidudel, perekonnaõhtuil jne., mille korraldajaks valiti vastav toimikond.

Rühma jõulupuu-teeõhtu on 15. det. kooli ruumes.

Koondusi peetakse üle nädala, iga salk eraldi.

Õppurmalevkonna TKG rühm.

Teiste ringide kõrval on alanud käesoleval õppeaastal tegevust ka kaitseliidu TKG ja KK rühm, milline etendab tähtsat osa õpilaste isctegevuses. Esineb ju kaitseliidu rühm õige tihti väljaspool kooli ja kui on võimalik esineda tugeva rühmana, jätab see hää mulje meie koolist ja selle õpilaskonnast.

Tänavu on rühm tublisti kosunud, Eelmise aasta 10 mehe asemel võib tänavu välja astuda 20. On loota, et rühm kasvab veelgi.

Osa õpilasi ei võta aga rühma tegevusest osa ettekäändel, et puudub aeg.

Rühm katsub kõigile vastu tulla aja suhtes nii palju kui see võimalik. Õppusi võib siis korraldada, kui õpilasil on aega ja loodame, et igal poisil ikka 1—2 tundi nädalas on võimalik pühendada isamaa teenistuseks. See on ju meie pühim kohus!

Täna koolijuhatus, kes aitas kaasa rühma uuesti koostamisel ja tervitau kõiki rühmlasi uue tööaja alul. **J. Raudsepp.**

Uus mitmeks otstarbeks kasustatav ruum.

Niisuguseks ruumiks on endine õpetajate-toa kõrval asuv klass. See on einelaua-, raamatukogu- ja kooperatiivruumiks. Einelauaruumina muidugi palju mugavam kui läinud-aastane. Sügisel esimesil koolipäevil oli teada, et seda ruumi kavatsetakse ka lugemistoaks korraldada. On see tervitatav kavatsus ainult kavatsuseks jäänud või nõuab see nii suuri ettevalmistusi?!

Keskkoolide-vahelisest laulukoorist.

Nimetatud laulukoori tahetakse ellu kutsuda juba lähemal ajal. Selleks valitakse igast koolist paremaid lauljaid. See on iseenesest väga kena mõte. Õpilaste seisukohalt vaadatuna võib raskusi tekitada sobiva harjutustundide aja leidmine, sest näit.: meie koolis on õpilased liiga üle koormatud õhtupoolsete tundidega. Kuid loodame, et igal asjastuhvitaval siiski jätkub 1—2 tundi nädalas selleks uueks ürituseks.

Keskkoolidevaheline usuline õhtu.

Tartu keskkoolide usulis-eetiliste organite ühisel korraldusel korraldati 18. oktoobril s. a. Pedagoogiumi ruumes usulin õhtu. Õhtul, esines kõnega spiritismi üle prof. K. Rammul, kes rääkis nii mõndagi huvitavat sellest küsimusest. Noorusliku ja temperamentse kõne pidas õp. Haamer teemal „Ristiusk ja spiritism.“ Kõneleja selgitas spiritismi levimise põhusi ja ristijusu suhet vaimude väljakutsumisele. „Õndsad on need, kes ei näe, kuid kes siiski usuvad,“ selle Kristuse väljenduse tõi kõneleja esile kristlase seisukohavõtuks spiritismi kohta. Spiritismi levinemine on tingitud üldisest materialistlikust ellusuhtumisest, kus esiplaanil on vaid ainelised hüved, kuna vaimsed hüvid on jäänud hoopis tagaplaanile. Üldises materiaalsete hüvede ülehindamises tahab inimene ka vaimudele kindlat ja nähtavat kuju anda.

Ristiuk suhtub spiritismisse samuti kui teistesegi tänapäeva haigustesse, alkoholismi, tantsusse jne. Kõne võeti vastu tugeva aplausiga.

Pedagoogiumi laulukoor ja orkester esinesid meeleolukohaste paladega. Lõppsõna ütles mag. Tiit, tänades pedagoogiumi juhatus ja õpilaskonda, kes aitasid kaasa õhtu hääks kordaminekuks, ning avaldas soovi, et ka edaspidi niisugustest õhtutest rohkel arvul osa võetaks.

Vastutav päätoimetaja: H. Jänes. Kirjanduslik nõuandja: L. Kuusler. Kunstiline nõuandja: E. Ahas. Majandusjuht: E. Moss. Talituse juht: K. Väärsi. Tegevtoimetaja: A. Hagel. Tegevtoimetaja abi: J. Virks. Sekretär: M. Tõnisson. Laekur: H. Paabo. Toimetuse liikmed: L. Laar, H. Mets, S. Nieländer, V. Odintsov, E. Raudsepp, E. Tubin. Talituse liikmed: E. Allik, V. Entson, P. Naulin.

